

АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статтю присвячено аналізу, визначенню та обґрунтуванню необхідних педагогічних умов щодо формування готовності здобувачів вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта до професійної діяльності в умовах впровадження інклюзивної освіти в Україні, відповідно до сучасних стандартів вищої освіти.

Доведено, що впровадження інклюзивної освіти в загальноосвітніх закладах вимагає від ЗВО переосмислення системи професійної підготовки студентів, оскільки майбутні фахівці повинні не тільки оволодіти теоретичними знаннями, а й набути професійні компетентності вирішення психологічних та соціальних проблем при роботі з родинами дітей з ООП, навички роботи у мультидисциплінарній команді фахівців тощо, а це вимагає створення відповідних умов, які б сприяли формуванню професійної готовності майбутніх фахівців в галузі спеціальної освіти на основі компетентнісного підходу.

Визначено сутність поняття «готовність, професійне становлення особистості, компетентність, професійна компетентність», проаналізовано структурні компоненти професійної компетентності, які передбачають глибокі теоретичні знання, високий рівень практичної підготовки та розвиток важливих особистісних якостей для здійснення успішної та ефективно професійної діяльності.

Наголошується на тому, що поліфункціональна професійна діяльність фахівця спеціальної освіти вимагає сукупності професійно важливих якостей та комплексу особистісних характеристик, які б підтверджували знання, вміння, навички, з урахуванням психофізіологічних, соціальних, моральних, комунікативних характеристик, вказуючи на ступінь відповідності молодого фахівця професійним вимогам.

Автором запропоновано сучасну модель формування готовності майбутнього логопеда до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі, яка розкриває шляхи формування компетентної особистості здобувача вищої освіти.

Ключові слова: *інклюзивна освіта, готовність до професійної діяльності, майбутні фахівці зі спеціальної освіти, компетентність, компетентнісний підхід.*

Постановка проблеми. Сучасні процеси розвитку нашого суспільства ставлять нові вимоги перед галуззю вищої освіти, щодо підготовки майбутніх фахівців. Розвивається тенденція пошуку нових підходів до фундаментальної наукової та професійної освіти здобувачів вищої освіти, реалізації інноваційних напрямків у їх майбутній професійній діяльності. Стратегічною метою ЗВО є формування конкурентоспроможної, високоосвіченої, інтелекгентної, самодостатньої, творчої особистості з інноваційним типом мислення і діяльності, здатної гідно відповісти на виклики динамічного життя нашого суспільства.

Приєднавшись до Болонського процесу, Україна взяла на себе зобов'язання реалізувати основні цілі Болонської декларації. Тому виникла потреба модернізації вищої школи, за для виходу на якісно новий рівень, який дасть можливість готувати високоосвічених конкурентоздатних фахівців. Стратегічний розвиток міжнародного співробітництва усуває перепони та забезпечує широкий доступ до якісної освіти, активізує мобільність сту-

дентів, науково-педагогічних кадрів, закладаючи основи особистісного та професійного розвитку.

Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) визначила складові оновлення сутності освіти в Україні відповідно до сучасних потреб суспільства. Відповідно національна система вищої освіти передбачає формування нової концепції, метою якої є формування таких гнучких професійних навичок майбутніх спеціальних педагогів, в тому числі логопедів, які будуть спрямовані на всебічний розвиток дітей з різними особливостями психофізичного розвитку.

Процеси реформування освіти зумовили суспільний запит на підготовку педагогів, які були б готові до ефективно професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі, тому що воно вимагає готовності фахівця до змін, згідно вимог часу, до змін у соціальних відносинах, постійного професійного саморозвитку, застосування інноваційних підходів до організації самого середовища, на основі принципів педагогіки співробітництва та толерантності.

З кожним роком кількість дітей з особливими освітніми потребами постійно зростає, тому підготовці майбутніх логопедів необхідно приділити більше уваги щодо формування професійної гнучкості та універсальності, постійно поглиблюючи зміст професійної підготовки.

Таким чином, питання підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти і, безпосередньо, фахівців у сфері логопедії, на сьогоднішній день залишається досить актуальним, оскільки більшість дітей з психофізичними порушеннями мають широкий спектр мовленнєвих розладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В ході нашого дослідження актуальними для нас стали питання:

1. проблеми професійної підготовки здобувачів вищої освіти в сучасних умовах, які проводилися за різними напрямками:

– становлення професійної компетентності педагогів-логопедів досліджували Г. Гуровець, Є. Соботович, О. Усанова, С. Шаховська, М. Шеремет [1];

– визначення шляхів удосконалення навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти (А. Алексюк, В. Безпалько, С. Гончаренко, М. Євтух, Н. Кузьміна, В. Лозова, Н. Тализіна, Н. Ярмаченко тощо);

– педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх вчителів-логопедів (О. Мартинчук, М. Берегова, З. Васильєва, А. Кірсанов, М. Шкіль, О. Дубинчук, О. Абдуліна О. Сергійчук та інші);

– визначення основних компонентів системи підготовки дефектологів (В. Бондар, С. Миронова, В. Синьов, В. Тарасун, М. Шеремет, Л. Федорович, О. Шевченко тощо) [2];

– проблеми особистісної компетентності (Т. Синенко, В. Введенський, А. Маркова, В. Кремінь, О. Сахарчук, М. Сергєєва, В. Бондар, Т. Дука, Н. Мілорадова, Elkin, Weinert, M. Simic, Z. Nedelko, та інші) [3];

На основі теоретичного аналізу наукових джерел визначено, що проблемі переосмислення підходів щодо формування готовності майбутніх фахівців зі спеціальної освіти, в тому числі логопедів, до професійної діяльності, в умовах впровадження інклюзивної освіти, на основі компетентнісного підходу, приділено багато уваги, але стрімкі процеси розвитку нашого суспільства постійно вносять корективи щодо підходів і форм в системі вищої освіти, методів та прийомів, тому питання фахової підготовки, набуття студентами необхідних компетентностей потребує подальшого вивчення.

Мета статті. Головна мета даного дослідження – на основі теоретичного аналізу наукової літератури визначити та обґрунтувати умови формування готовності майбутнього логопеда до про-

фесійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі з точки зору компетентнісного підходу та представити модель формування готовності майбутнього логопеда до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На сьогодні стратегічною метою ЗВО є формування конкурентоспроможної, високоосвіченої, інтелекгентної, самодостатньої, творчої особистості з інноваційним типом мислення і діяльності, здатної гідно відповісти на виклики динамічного життя нашого суспільства.

Приєднавшись до Болонського процесу, Україна взяла на себе зобов'язання реалізувати основні цілі Болонської декларації. Тому виникла потреба модернізації вищої школи, за для виходу на якісно новий рівень, який дасть можливість готувати високоосвічених конкурентоздатних фахівців. Розвиток міжнародного співробітництва усуває перепони та забезпечує широкий доступ до якісної освіти, активізує мобільність студентів, науково-педагогічних кадрів, закладаючи основи особистісного та професійного розвитку.

Державні документи, які регулюють освіту в країні, а саме: Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про дошкільну освіту», Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Національна доктрина розвитку освіти (2002 р.), визначають складову оновлення сутності освіти в Україні. Основне завдання сучасної вищої освіти – це приведення її складової у відповідність до сучасних запитів суспільства, тобто спрямування національної системи вищої освіти на розвиток особистості яка буде мати гнучкі професійні навички, для того щоб навчити майбутніх фахівців не тільки адаптуватися до швидкоплинних умов сьогодення, але й активно приймати участь в процесі соціальних змін.

Метою сучасної концепції вищої освіти є універсальність й специфічність незалежно від профілю підготовки та передбачає формування у процесі навчання професійно-особистісного профілю майбутнього фахівця, які прописані у державному стандарті вищої освіти, в базовій (інваріативній) частині як загальнокультурні ключові компетентності.

Збільшення кількості дітей, які мають різні психофізичні порушення та активне впровадження інклюзивної освіти визначили суспільний запит на висококваліфікованих фахівців спеціальної освіти, логопедів, асистентів вчителя тощо, здатних вирішувати складні завдання в умовах інклюзивного освітнього середовища та підвищили вимоги до рівня професійної компетентності. Інклюзивне освітнє середовище вимагає готов-

ності фахівця до змін, згідно вимог часу, до змін у соціальних відносинах, постійного професійного саморозвитку, застосування інноваційних підходів до організації самого середовища, на основі принципів педагогіки співробітництва та толерантності. Таким чином, питання підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти і, безпосередньо, фахівців у сфері логопедії, на сьогоднішній день залишається досить актуальним, оскільки більшість дітей з психофізичними порушеннями мають широкий спектр мовленнєвих розладів. Тому майбутні фахівці повинні не тільки оволодіти теоретичними знаннями, а й набути професійні компетентності вирішення психологічних та соціальних проблем при роботі з родинами дітей з ООП, навички роботи у мультидисциплінарній команді фахівців тощо.

Аналізуючи питання підготовки студентів до професійної діяльності необхідно визначити сутність поняття «підготовка». Великий тлумачний словник української мови трактує визначення дане поняття як «запас знань, навичок, досвід ..., набутий у процесі навчання, практичної діяльності. «Підготовлений» – готовий для якої-небудь діяльності, здатний до неї» [4, с. 257]. Відповідно до цього визначення, ми можемо сказати, що це готовність майбутнього фахівця зі спеціальної освіти до виконання спеціальних завдань, пов'язаних з їх здійсненням профілактичного, діагностичного, корекційного впливу на осіб з різними психофізичними порушеннями, як первинного, так й вторинного характеру. Говорячи про готовність здобувача вищої освіти, ми маємо на увазі вмотивовану, сформовану цілісну особистість, яка має набір спеціальних знань, умінь навичок, а також психологічну та волюву здатну до включення в діяльність певної спрямованості. Готовність виникає в результаті певного досвіду людини, що базується на формуванні її позитивного відношення до вибраної діяльності, усвідомленні мотивів та потреб в них, об'єктивації її предмету та способів взаємодії з ним. Емоційні, волюві та інтелектуальні характеристики поведінки особистості в цьому випадку виступають конкретним вираженням готовності на рівні явища.

Виокремлюють:

– ситуативну готовність та тривалу (або підготовленість – Н. Левітов). Ситуативна готовність, характеризується терміною усталеністю та підлягає впливу багатьох факторів, що виникають із особливостями кожної конкретної ситуації діяльності, тобто виникає необхідність формувати її наново.

– тривалу готовність, яка формується заздалегідь, в результаті дій, що спеціально організуються, діє та проявляється постійно, становить найважливішу передумову успішної діяльності. Ситуативна та тривала готовність існують в одно-

сті, перша визначає ефективність другої в конкретних обставинах.

В структуру готовності до педагогічної діяльності входить особистісна готовність – що включає професійну самосвідомість, відношення до діяльності, почуття відповідальності, впевненості в успіху, мобілізацію сил на виконання поставленого завдання тощо, а також операціонально-технічна готовність, яка включає в себе знання про предмет та спосіб діяльності, навички, вміння їх практичного застосування (А. Линенко) [5]. Іншими словами «підготовка», «готовність» до професійної діяльності – це набуття професійної компетентності. Компетентність (від лат. *competens, competentis* – здібний, відповідний) – освічений у визначеній галузі; той, хто має право за власними знаннями чи наділеними повноваженнями виконувати або вирішувати «будь-що», а також це – спеціальним шляхом структуровані (організовані) набори знань, умінь, навичок і ставлень, які набуваються у процесі навчання, що дозволяють людині визначати, тобто ідентифікувати і розв'язувати незалежно від контексту (від ситуації) проблеми, що є характерними для певної сфери діяльності (А. Семеновою) [5].

У зв'язку з цим, слід відзначити, що реалізація компетентнісного підходу вимагає від закладів вищої освіти такої організації освітнього процесу, яка б забезпечувала здобувача не лише знаннями, уміннями та навичками, а й розвивала професійно значущі особистісні якості, формувала здатність аналізувати та вирішувати проблемні ситуації, обирати оптимальні варіанти їх вирішення. Компетентнісний підхід шлях реальної співпраці ЗВО зі стейкхолдерами, які в сучасних умовах виступають не лише в ролі «споживачів, але й активних «замовників» освітніх послуг, висловлюючи свої погляди щодо підготовки компетентного фахівця. Така взаємодія спрямована на практико-орієнтовану підготовку сучасного фахівця та покликана об'єднувати науково-теоретичну підготовку з практичною діяльністю, орієнтувати освітній процес на професійні реалії сьогодення.

Дослідження проблеми особистісної компетентності розпочалися ще на початку 90-х років минулого століття. Дана проблема досліджувалася як зарубіжними науковцями (Elkin (1990), MLA Navarro, MB Mas, AML Jiménez (2010), D. May, P. Ossenberg (2014), M. Simic, Z. Nedelko (2019), так і вітчизняними О. Керик (2015), О. Маращук (2016), Т. Дука (2017), О. Мартинчук (2018), О. Кононко (2019), Н. Мілорадова, В. Шевченко (2020) та інші. Дослідження проводилися в контексті детермінант: вивчення особистості з точки зору самоактуалізації та самоконтролю, психології саморозвитку, стійкості та адаптованості до швидкоплинних умов суспільства, успішності в професійній діяльності тощо.

На нашу думку, «особистісну компетентність» необхідно розглядати як інтегральну характеристику майбутнього фахівця, який свідомо вмотивований здобувати знання, здатний самостійно організувати, регулювати, контролювати й адекватно оцінювати результативність своєї діяльності, це здатність до трансформації своїх морально-духовних цінностей для досягнення життєвого успіху відповідно до потреб суспільства.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що більшість науковців розглядають особистісну компетентність як складову професійної компетентності, тобто до сукупності професійно важливих якостей, а також як комплекс особистісних характеристик, що проявляються в конкретній сфері діяльності: знання, вміння, навички, з урахуванням психофізіологічних, соціальних, моральних, комунікативних характеристик, вказуючи на ступінь відповідності молодого фахівця професійним вимогам.

На основі даного аналізу ми виділили компетентності, які важливі для успішного становлення особистості в багатоаспектній поліфункціональній професійній діяльності фахівця спеціальної освіти.

У процесі дослідження проблеми професійної компетентності логопеда у сфері інклюзивного навчання, О. Мартинчук [2] визначила структуру професійної компетентності майбутнього логопеда, яка складається з: діагностико-аналітичної, корекційно-розвивальної, дидактичної, комуника-

тивно-мовленнєвої, конструктивно-організаторської, трансформаційної, та виховної.

В той же час, нашу увагу привернула думка А. Каплієнко, яка наголошує на виокремленні інтегративно-соціалізуючої складової професійної діяльності логопеда, яка забезпечує соціалізацію дітей з порушеннями мовлення та просування ідей соціальної інтеграції дітей з ООП, але також не слід забувати і про особистісні аспекти майбутнього фахівця, тому що даний вид діяльності вимагає наявності таких моральних якостей як: відповідальність, здатність до емпатії, чуйність, толерантність, стресостійкість [6].

Також заслуговує уваги й думка І. Зазюн, про те, що компетентна особистість – це особистість, яка здатна до постійного розвитку й удосконалення. Тому компетентна особа перебуває в колі з п'яти особистісних і професійних само-: саморозвиток, самоосвіта, самовдосконалення, самоствердження, самоактуалізація.

Особистісна компетентність на сьогоднішній день стає важливою інтегральною характеристикою майбутнього фахівця, оскільки вона дає можливість свідомо мотивувати свою життєдіяльність та адекватно оцінювати вкладені особистісні зусилля, творчо й соціально самовиражатися, ефективно розв'язувати проблеми, реалізовувати свої потенційні можливості, що в подальшому веде до постійного професійного самовдосконалення, самоосвіти, тобто до отримання ключової компетентності навчатися впродовж всього життя [7].

Таблиця 1

Універсальні компетентності необхідні для здійснення професійної діяльності

	Професійна компетентність	Особистісна компетентність
Концептуальна	Когнітивна компетентність <ul style="list-style-type: none"> це система здатностей, які визначають спроможність особистості щодо адекватного і глибокого пізнання оточуючого світу (природного і соціального середовища, самої себе; це сукупності знань, умінь і навичок; 	Метакомпетентність <ul style="list-style-type: none"> це Soft skills (гнучкі навички особистості, тобто здатність до швидкої адаптації, пристосування до нових умов, готовність до безперервного навчання/освіти, готовність до переносу наявних знань, умінь, навичок на нові об'єкти діяльності; це орієнтованість на особистість, прояв себе в нових умовах/умовах, що змінилися, спрямованість на вирішення нових задач; готовність до багатоаспектного професійного вдосконалення і підвищення ефективності професійної діяльності на основі когнітивних, креативних і стратегічних навичок; управління своїми базовими навичками в умовах непередбачених обставин.
Операційна	Функціональна компетентність <ul style="list-style-type: none"> функціональні, психомоторні, прикладні навички; виконання функціональних обов'язків і ролей: знання, уміння, навички що відображають поліфункціональність його професійної діяльності і забезпечують ефективне виконання функціонально-посадових обов'язків в зоні відповідальності. 	Соціальна компетентність <ul style="list-style-type: none"> здатність до співробітництва в групі та команді, мобільність, уміння адаптуватись і визначати особисті цілі та виконувати різні ролі й функції в колективі, планувати, розробляти й реалізовувати соціальні проекти індивідуальних і колективних дій; уміння визначати й реалізовувати мету комунікації в залежності від обставин; підтримувати взаємини; розв'язувати проблеми в різних життєвих ситуаціях; здатність брати на себе відповідальність, брати участь у прийнятті рішень і регулювати конфлікти у різнокультурному суспільстві, що включає в себе розуміння відмінностей між культурами, повагу та здатність жити з людьми інших культур, бажання і здатність до саморозвитку й самонавчання.

Таким чином, виходячи з вище сказаного, готовність майбутнього фахівця-логопеда до професійної діяльності складається з набору професійних та особистісних компетентностей, вмінь та навичок, які дають йому змогу вдало реалізуватися в професійній діяльності, орієнтуватися в складних ситуаціях, бути мобільним та гнучким до будь-яких змін, а також бути здатним до постійного професійного саморозвитку та особистісного самовдосконалення.

Але, слід усвідомлювати, що для формування готовності до професійної діяльності майбутнього логопеда необхідно створити певні умови. Теоретичне дослідження проблеми дозволило виокремити такі умови.

Готовність до професійної діяльності потребує:

- формування внутрішньої мотивації майбутнього логопеда до здійснення професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти;
- науково-методичного забезпечення навчальних дисциплін, спрямованих на підготовку фахівців в умовах впровадження інклюзивної освіти;
- розвитку практико-орієнтованої складової навчання (підвищення рівня партнерських відносин зі стейкхолдерами);
- розгалуження мережі баз практичної підготовки;
- максимально ефективного використання навчальних лабораторій;

– розвитку та вдосконалення комунікативно-мовленнєвих навичок та вміння працювати в команді шляхом засвоєння теоретичного та практичного матеріалу експериментальних курсів;

– розвитку та удосконалення Soft skills (гнучких навичок здобувачів вищої освіти) тощо;

Слід зазначити, що, забезпечивши умови формування та розвитку, як професійних, так і особистісних компетентностей під час навчання у ЗВО, ми зможемо побудувати надійний фундамент для становлення особистості та її готовності до професійної діяльності.

Висновки і пропозиції. На наш погляд, в умовах розбудови інклюзивної освіти в Україні, необхідно особливу увагу спрямувати на системну підготовку особистості здобувачів вищої освіти, як суб'єкта професійно-педагогічної діяльності, який буде готовий охопити і ефективно діяти в умовах саме інклюзивної освіти. Умови діяльності фахівця в інклюзивному освітньому середовищі передбачають готовність особистості як методичну, дидактичну, так і психологічну готовність, тобто: емоційне прийняття дітей з ООП, сформованість мотиваційних настанов, моральних принципів, визнання ідей інклюзії, а також формування внутрішньої готовності: бажання, вміння, спілкуватись й взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу.

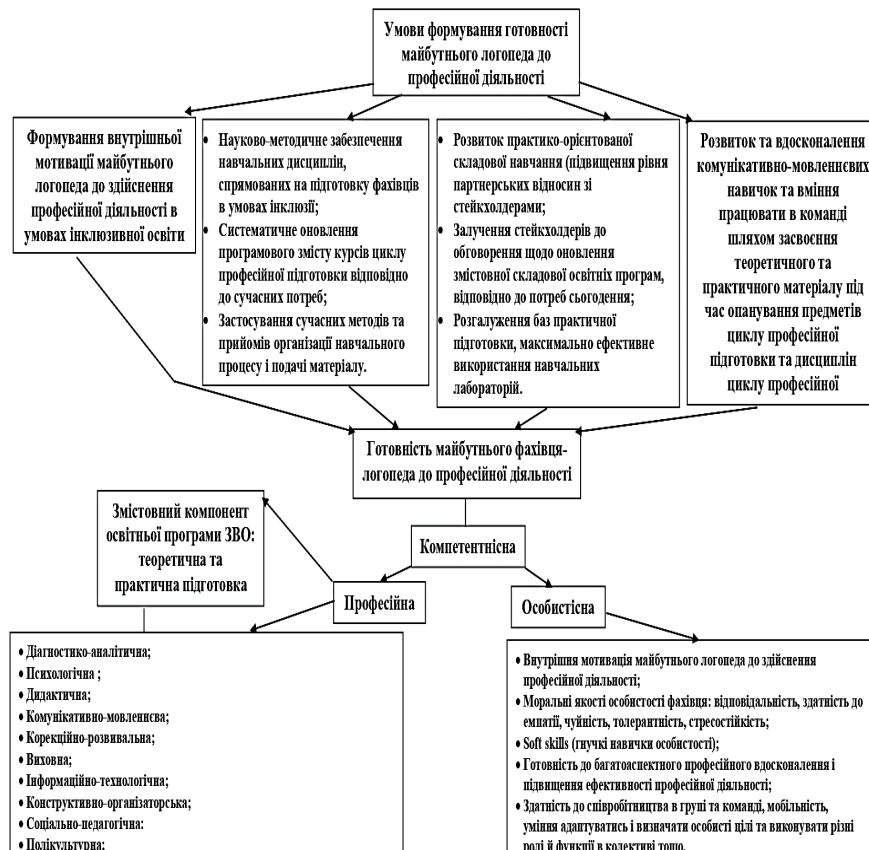

Рис. 1 Модель формування готовності майбутнього логопеда до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі

Проаналізувавши питання сучасного стану підготовки майбутніх фахівців у сфері спеціальної освіти в умовах інклюзивного середовища нами була розроблена модель формування готовності майбутнього логопеда до професійної діяльності (рис. 1).

Отже, говорячи про готовність майбутнього фахівця у сфері спеціальної освіти до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища, можна сказати, що вона є складним інтегрованим структурно-діяльнісним процесом, в якому поєднуються відносно самостійні, але взаємозалежні й взаємообумовлені види підготовки: методологічна, культурологічна, методична, психолого-педагогічна, спеціальна, дидактична, професійно-етична та практична. Відповідно, процес формування готовності до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі майбутніх фахівців, потребує від ЗВО забезпечення необхідних умов, які б сприяли розвитку універсальних, професійних та особистісних компетентностей необхідних для здійснення корекційно-розвиткової діяльності та вирішення інших спеціальних задач.

На нашу думку представлена модель формування готовності майбутнього фахівця у сфері спеціальної освіти відповідає сучасним вимогам та переліку компетентностей затверджених стандартів вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Сизко Г. І., Анастасова Н. М. Психолого-педагогічні аспекти формування професійної компетентності спеціального педагога. *Науковий часопис*. Випуск 38. Спеціальна психологія. С. 201–207. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/28312/Syzko_Anastasova.pdf?sequence=1
2. Мартинчук О. В. Підготовка фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі : монографія. Київ : «Видавництво «Центр учбової книги», 2018. 430 с.
3. Кононко О. Особистісна компетентність майбутнього педагога: зміст, структура, умови формування. *Інноватика у вихованні*. Збірник наукових праць, Випуск 10. Рівне, 2019. С. 75–82.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. VIII, 1728 с.
5. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А. В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. 221 с.
6. Каплієнко А. І. Соціальний запит до рівня професійної компетентності сучасного вчителя-логопеда. *Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови. Науково-методичний збірник*. Випуск 15. Київ : Інститут спеціальної педагогіки та психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. С. 113–124.
7. Sushchenko L., Gladyshev M., Zubtsova Y., Andryushchenko O., Soloviova T., Tomchenko M. Targeted guidelines of personal and professional self-development of teachers: implementation of the experimental program. *Ad alta-journal of interdisciplinary research*. 2022. № 12 (2). С. 153–162. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/213>

Sokha N. Analysis of theoretical and methodological principles of preparation of future speech therapist for professional activities

The article is dedicated to the analysis, identification, and justification of the necessary pedagogical conditions for shaping the readiness of higher education seekers specializing in 016 Special Education for professional activity in the context of implementing inclusive education in Ukraine, in accordance with modern higher education standards.

It is proven that the introduction of inclusive education in general education institutions requires higher educational institutions to rethink their system of professional training for students. Future specialists should not only master theoretical knowledge but also acquire professional competencies in addressing psychological and social issues when working with families of children with special educational needs. They should also develop skills to work in a multidisciplinary team of professionals. This necessitates the creation of appropriate conditions that would facilitate the formation of professional readiness of future specialists in the field of special education based on a competency-based approach.

The essence of the concepts «readiness, professional personality development, competence, professional competence» is defined. The structural components of professional competence, which involve deep theoretical knowledge, a high level of practical training, and the development of important personal qualities for successful and effective professional activity, are analyzed.

Emphasis is placed on the fact that the multifunctional professional activity of a special education specialist requires a combination of professionally important qualities and a set of personal characteristics. These should confirm knowledge, skills, and abilities, taking into account psychophysiological, social, moral, and communicative characteristics, indicating the degree of a young specialist's compliance with professional requirements.

The author proposes a modern model for forming the readiness of a future speech therapist for professional activity in an inclusive educational environment. This model reveals the paths to forming a competent personality of a higher education seeker.

Key words: *inclusive education, readiness for professional activity, future specialists in special education, competence, competence approach.*